

INSTRUKCJA PRZYGOTOWANIA DO ZAWARCIA MAŁŻEŃSTWA KANONICZNEGO W DIECEZJI PELPLIŃSKIEJ

Przygotowanie do życia w małżeństwie i rodzinie dokonuje się w czasie rozwoju osobistego, a od pewnego momentu również wspólnego narzeczonej i narzeczonego. Jego zadaniem jest pomoc młodzieży i narzeczonemu w odkryciu wartości i bogactwa małżeństwa oraz poznanie atrakcyjności jedności i wierności małżeńskiej, będącej bezpiecznym środowiskiem przyjęcia dzieci (por. *Amoris Laetitia* 205). Przyszli małżonkowie powinni usłyszeć i zobaczyć w świadectwie życia prowadzących przygotowanie, zarówno małżonków jak i kapłanów, że źródłem miłości małżeńskiej jest uprzedzająca miłość Boga.

Kościół w sposób szczególny towarzyszy kandydatom do małżeństwa na trzech etapach:

I. Przygotowanie dalsze, między innymi szkolna katecheza przedmałżeńska w ostatniej klasie szkoły ponadpodstawowej.

II. Przygotowanie bliższe.

Na rok przed planowaną datą ślubu ma miejsce przygotowanie bliższe do zawarcia małżeństwa sakramentalnego obejmujące:

1. Ustalenie miejsca i daty ślubu oraz sposobu przygotowania.
2. Katechezę przedślubną (por. *Protokół przedmałżeński*: V. Dokumenty):
 - 2.1. Trzy spotkania z doradcą życia rodzinnego.
 - 2.2. Jedna z form katechezy dla narzeczonych:
 - a) Weekend dla narzeczonych z lekcją tańca;
 - b) Spotkania dla narzeczonych;
 - c) programy dla narzeczonych prowadzone przez *Spotkania Małżeńskie* w formie: *Wieczory dla zakochanych* lub *Rekolekcje dla narzeczonych*.

W wyjątkowych sytuacjach może być realizowany program diecezji pelplińskiej: Katecheza dla narzeczonych online.

III. Przygotowanie bezpośrednie.

Nie później niż trzy miesiące przed datą ślubu ma miejsce przygotowanie bezpośrednie:

1. Rozmowa duszpasterska ze spisaniem protokołu przedmałżeńskiego.
2. Katecheza dotycząca liturgii sakramentu małżeństwa.

3. Spowiedź przed zawarciem małżeństwa.

Ad I. Przygotowanie dalsze – rodzina, szkoła i środowisko wzrastania.

Przygotowanie do życia w małżeństwie rozpoczyna się w rodzinie, dlatego zadaniem Kościoła jest wspierać rodziny w wychowaniu dzieci i młodzieży. Celem zaś współpracy Kościoła i rodziny jest doprowadzenie dziecka do świadomej przyjaźni z Jezusem Chrystusem.

Ważnym środowiskiem kształtowania dojrzałego człowieka i chrześcijanina jest szkoła. W związku z tym cały proces edukacji religijnej powinien być elementem przygotowania młodego człowieka do podjęcia przez niego jednej z dróg realizacji powołania do miłości, w małżeństwie lub innej drodze prowadzącej do zbawienia.

Zgodnie z *Podstawą programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* tematyka rodzinna najszerzej jest obecna w ostatniej klasie szkoły ponadpodstawowej. W diecezji pelplińskiej na tym poziomie edukacji należy przeprowadzić szkolną katechezę przedmałżeńską zgodnie z obowiązującymi programami i podręcznikami katechetycznymi. Katecheza powinna być ubogacona przez spotkania z małżonkami, świadkami katolickiego życia w małżeństwie i rodzinie, zaproszonymi na katechezę za zgodą dyrektora szkoły. W ramach katechezy uczniowie powinni dowiedzieć się również o elementach przygotowania do zawarcia sakramentu małżeństwa, w którym będą uczestniczyć w ostatnim roku przed ślubem.

Uczniowie ostatniej klasy szkoły ponadpodstawowej, którzy uczestniczyli w katechezie, powinni otrzymać *Zaświadczenie o ukończeniu szkolnej katechezy przedmałżeńskiej*. Formularz zaświadczenia dostępny jest w Kurii Diecezji Pelplińskiej. Zaświadczenie wystawione przez katechetę, należy dołączyć do *Protokołu z rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przez zawarciem małżeństwa (zwanego dalej: protokołem przedmałżeńskim)*. Uczestnictwo w katechezie daje możliwość rozwoju świadomości małżeńsko-rodzinnej w wieku szkolnym, jednak jej brak nie jest czynnikiem uniemożliwiającym bliższe i bezpośrednie przygotowanie do zawarcia małżeństwa kanonicznego.

Ad II. Przygotowanie bliższe – około roku przed zawarciem małżeństwa.

Przygotowanie narzeczonych do zawarcia małżeństwa sakramentalnego jest współpracą „dwóch dłoni Kościoła”, którymi są małżeństwo i kapłaństwo. Radosne świadectwo życia małżeńskiego i rodzinnego ma dopomóc narzeczonym kochać osobę, z którą pragną dzielić całe życie oraz rozwijać się we wspólnocie Kościoła (por. *Amoris Laetitia* 200; 208

Przygotowanie dotyczy obojga narzeczonych i ich relacji, w związku z tym we wszystkich spotkaniach uczestniczą oni wspólnie.

1. Ustalenie miejsca i daty ślubu oraz sposobu przygotowania.

Pierwsze spotkanie z duszpasterzem w kancelarii parafialnej powinno mieć miejsce około roku przed planowaną datą ślubu (najpóźniej 6 miesięcy). W pierwsze dwie niedziele września każdego roku należy podać w ogłoszeniach parafialnych informację skierowaną do osób, które planują zawrzeć małżeństwo sakramentalne w roku przyszłym, aby do końca września zgłosiły się do biura parafialnego. Spotkanie, będące wynikiem zaproszenia w czasie ogłoszeń, ma na celu zapoznanie się z sytuacją narzeczonych, przedstawienie elementów przygotowania do zawarcia małżeństwa oraz ustalenie daty i godziny ślubu. Posługując się formularzem *Przygotowanie do zawarcia małżeństwa sakramentalnego w diecezji pelplińskiej*, należy poinformować narzeczonych, aby na rozmowę duszpasterską ze spisaniem protokołu przedmałżeńskiego (nie później niż trzy miesiące przed planowaną datą ślubu) przynieśli potwierdzenie ich uczestnictwa w trzech spotkaniach z doradcą życia rodzinnego oraz jednej ze wskazanych form *Katechezy dla narzeczonych*. Należy również przypomnieć narzeczonym o pozostałych dokumentach, które powinny być dostarczone na rozmowę duszpasterską ze spisaniem protokołu (por. punkt III formularza *Przygotowanie do zawarcia małżeństwa...*).

W przypadku osób wierzących, które nie przyjęły sakramentu bierzmowania, należy zachęcić ich do przyjęcia tego sakramentu. Elementem przygotowania do bierzmowania może być uczestnictwo w rekolekcjach kerymatycznych *Pełnia Życia*. Terminarz rekolekcji będzie dostępny na stronie diecezjalnej. W sytuacji kiedy narzeczeni żyją w konkubinacie, rekolekcje kerymatyczne i przyjęcie bierzmowania można przenieść na czas po zawarciu małżeństwa sakramentalnego.

2. Katecheza przedślubna.

Katecheza przedślubna obejmuje trzy spotkania z doradcą życia rodzinnego oraz jedną z form *Katechezy dla narzeczonych*. Uczestnictwo w *Katechezie przedślubnej* uprawnia duszpasterza do wpisania tej informacji w punkcie V *Protokołu przedmałżeńskiego*. Zaświadczenia o uczestnictwie w spotkaniach z doradcą życia rodzinnego oraz w jednej z form *Katechezy dla narzeczonych* są ważne tylko dla tej pary narzeczonych przez trzy lata.

2.1. Spotkania z doradcą życia rodzinnego.

Trzy spotkania narzeczonych z doradcą życia rodzinnego muszą być zaplanowane tak, aby zakończyły się przed rozmową duszpasterską ze spisaniem *Protokołu przedmałżeńskiego*. Odbývają się one w odstępach przynajmniej trzytygodniowych. Na pierwsze spotkanie z doradcą

narzeczeni umawiają się telefonicznie. Duszpasterz powinien poinformować o obowiązujących kosztach związanych z materiałami dydaktycznymi oraz z duszpasterstwem rodzin, które należy uiścić u doradcy życia rodzinnego. Spotkania z doradcą dotyczą tematyki z zakresu naturalnego rozpoznawania oznak płodności według metody profesora Josefa Rötzera.

Szczegóły dotyczące spotkań, zadań doradcy oraz obowiązków duszpasterzy znajdują się w dokumencie *Wytoczne dotyczące zasad funkcjonowania parafialnych poradni rodzinnych w diecezji pelplińskiej*.

2.2. Katecheza dla narzeczonych.

W ostatnim roku przed zawarciem małżeństwa narzeczeni powinni uczestniczyć w jednej z trzech form *Katechezy dla narzeczonych*:

- a) *Weekend dla narzeczonych z lekcją tańca*;
- b) *Spotkania dla narzeczonych*;
- c) *Wieczory dla zakochanych* lub *Rekolekcje dla narzeczonych*.

W wyjątkowych sytuacjach może być realizowany program diecezji pelplińskiej *Katecheza dla narzeczonych online*.

Każda z powyższych form *Katechezy dla narzeczonych* polega na wysłuchaniu wprowadzeń małżonków i księży na tematy związane z życiem małżeńskim i wiarą oraz przeprowadzeniu przez parę narzeczonych dialogu na zadany temat.

Ad a) Weekend dla narzeczonych z lekcją tańca oraz b) Spotkania dla narzeczonych.

Podstawową formą *Katechezy dla narzeczonych* w diecezji pelplińskiej jest program prowadzony przez *Diecezjalny Zespół Dobry Początek* w dwóch możliwych formach: *Weekend dla narzeczonych z lekcją tańca* (w skrócie: WDN) oraz *Spotkania dla narzeczonych* (w skrócie: SDN). Obie formy są realizacją tych samych treści i tematów prowadzonych w takiej samej metodologii. Różnica dotyczy realizowania ich w innym przedziale czasowym. *Weekend dla narzeczonych z lekcją tańca* trwa: piątek od godz. 18.00 do 21.00, sobota od godz. 8.30 do 21.00 oraz niedziela od godz. 8.30 do 13.30. Natomiast *Spotkania dla narzeczonych* realizuje się poprzez pięć kolejnych spotkań trwających każdorazowo około trzy godziny. Mogą odbywać się one w formie pięciu kolejnych dni (od poniedziałku do piątku) lub jako trzy kolejne weekendy sobotnio-niedzielne, ewentualnie pięć spotkań w cyklu cotygodniowym.

Koordinacją prowadzenia programów dla narzeczonych w dekanacie zajmuje się kapłan i małżeństwo nazywani *Koordynującymi dekanat*, którzy należą do *Diecezjalnego Zespołu Dobry Początek*. Są oni wyznaczani przez biskupa diecezjalnego na wniosek *Rady Koordynacyjnej*

Diecezjalnego Zespołu Dobry Początek. Informacje dotyczące pracy *Diecezjalnego Zespołu Dobry Początek* znajdują się w dokumencie *Organizacja posługi Diecezjalnego Zespołu Dobry Początek*.

Kapłani dekanatu pod przewodnictwem dziekana współpracują z *Koordynującymi dekanat* i *Radą Koordynacyjną Diecezjalnego Zespołu Dobry Początek*, aby liczba WDN/SDN w dekanacie była adekwatna do liczby zawieranych małżeństw uwzględniając, że w jednym WDN/SDN może uczestniczyć maksymalnie 20 par narzeczonych.

Księża prowadzący WDN/SDN uczestniczą w całości programu oraz w dwóch spotkaniach przygotowujących i podsumowującym. Domaga się tego metodologia prowadzenia WDN/SDN oraz dynamika tematów, które z siebie wynikają i uzupełniają się. Księża Proboszczowie powinni mieć na uwadze powyższe wymagania.

Terminy WDN i SDN są umieszczane na stronie www.dobry-poczatek.pl. Dwa miesiące przed datą rozpoczęcia pojawia się link, który umożliwia narzeczonym dokonanie zapisu.

Ad c) Wieczory dla zakochanych i Rekolekcje dla narzeczonych.

Programy prowadzone są przez stowarzyszenie *Spotkania Małżeńskie* posługujące w większości diecezji w Polsce, również w diecezji pelplińskiej. Informacje i terminy można znaleźć na stronie: www.spotkaniamalzenskie.pl. Są to programy dialogowe prowadzone przez małżonków i księży, animatorów stowarzyszenia. *Wieczory dla zakochanych* to dziewięć spotkań w cyklu cotygodniowym, natomiast *Rekolekcje dla narzeczonych* to program weekendowy z noclegami. Programy można proponować szczególnie osobom mieszkającym poza diecezją pelplińską.

Program diecezji pelplińskiej *Katecheza dla narzeczonych online*.

Realizowany w nadzwyczajnych okolicznościach, kiedy duszpasterz rozezna, że narzeczeni nie mają możliwości uczestnictwa w żadnej z wyżej zaproponowanych form katechezy dla narzeczonych. Program jest dostępny na stronie www.rodzinydiecezjipelplinskiej.pl. Podczas logowania narzeczeni muszą podać swój adres e-mail oraz adres e-mail parafii lub duszpasterza.

Program online obejmuje grupę tematów, które są analogiczne do programu WDN/SDN. Jest realizowany w formie odsłuchania nagrań video, odpowiedzi na pytania kontrolne, samodzielnego napisania odpowiedzi na pytania dotyczące danego tematu i przeprowadzenia dialogu w parze narzeczeńskiej. W sytuacji, kiedy narzeczeni nie mogą spotkać się fizycznie, proponowany dialog należy przeprowadzić za pomocą komunikatora video. W ramach korzystania z *Katechezy online* narzeczeni pokrywają koszty, które przeznaczone są na obsługę

programu oraz prorodzinną działalność *Centrum Psychologiczno-Pastoralnego „Więź”*. Po zakończonej katechezie administrator strony dokonuje weryfikacji ich zaangażowania w celu przekazania drogą elektroniczną zaświadczenia o ukończeniu katechezy. Zaświadczenie zostaje wysłane również na adres e-mail parafii lub duszpasterza.

Ad III. Przygotowanie bezpośrednio.

1. Rozmowa duszpasterska ze spisaniem protokołu przedmałżeńskiego.

Celem rozmowy duszpasterskiej i spisania *Protokołu z rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przed zawarciem małżeństwa* jest wykluczenie przeszkód, które powodowałyby nieważne zawarcie sakramentalnego związku małżeńskiego. Wytyczne dotyczące rozmowy ze spisaniem protokołu przedmałżeńskiego są zawarte w dokumencie *Dekret ogólny o przeprowadzaniu rozmów kanoniczno-duszpasterskich z narzeczonymi przed zawarciem małżeństwa kanonicznego* (por. *Praktyczny komentarz do Dekretu ogólnego...*, Sandomierz 2021).

2. Katecheza dotycząca liturgii sakramentu małżeństwa.

Termin i miejsce wyznacza duszpasterz parafii zawarcia małżeństwa. Celem nauki jest omówienie treści przysięgi małżeńskiej oraz przebiegu liturgii zawarcia małżeństwa. Warto omówić również: formę wejścia narzeczonych do kościoła; miejsce przysięgi; gesty i znaki, które towarzyszą ślubowaniu; treść błogosławieństwa nowożeńców po *Ojcie nasz*; znak pokoju, który przekazują sobie i mogą przekazać go również rodzicom; ewentualne udzielenie Komunii św. pod dwiema postaciami; miejsce i czas złożenia podpisów w dokumentacji ślubnej; dziękczynienie po Mszy św. Można zaproponować narzeczonym zaangażowanie w przebieg ceremonii ślubnej, np.: świadomy wybór czytań liturgii Słowa, czytanie, śpiew Psalmu, przygotowanie treści modlitwy powszechnej, przyniesienie darów ołtarza.

3. Spowiedź przed zawarciem małżeństwa.

Po spisaniu protokołu należy omówić z narzeczonymi kwestię skorzystania z sakramentu pojednania przed zawarciem małżeństwa, albowiem do pełnego przyjęcia łaski sakramentu małżeństwa potrzeba łaski uświęcającej. Krótka informacja na temat spowiedzi zamieszczona została na ostatniej stronie formularza: *Przygotowanie do zawarcia małżeństwa sakramentalnego...* Pomocą w przygotowaniu spowiedzi świętej powinna być treść tzw. formularza *Spowiedź przedślubna*, który jest dostępny w Kurii Diecezjalnej. Należy omówić z narzeczonymi istotę spowiedzi generalnej z całego ich życia i do niej zachęcić. Jest to ważne wydarzenie, które pozwala narzeczonym doświadczyć przebaczenia wszystkich grzechów i rozpocząć nowy etap w ich życiu. Przed przekazaniem formularza *Spowiedź przedślubna* wraz z dołączonymi do niego kartkami do spowiedzi, należy zorientować się, czy obecna sytuacja życia

narzeczonych pozwala na skorzystanie z sakramentu pokuty i pojednania w tym momencie. Jeżeli tak, to należy zachęcić narzeczonych, aby skorzystali z dwóch spowiedzi przedślubnych, pierwszej na kilka dni po spisaniu protokołu, drugiej zaś na kilka dni przed zawarciem sakramentu małżeństwa. Jeżeli narzeczeni mieszkają razem i przez to żyją w stałej okazji popełnienia grzechu ciężkiego i nie podjęli decyzji o wstrzeźliwości seksualnej do ślubu, należy wykreślić pierwszą spowiedź przedślubną na kartkach narzeczonej i narzeczonego. Należy wyjaśnić im, dlaczego w ich sytuacji praktykuje się jedną spowiedź przedślubną, na kilka dni przed zawarciem małżeństwa i zachęcić, aby była to spowiedź generalna. Ewentualnie można też, po wyjaśnieniu, poprosić narzeczonych, żeby sami w rozmowie zdecydowali czy chcą wykreślić pierwszą spowiedź, czy też podjąć decyzję o wstrzeźliwości seksualnej do zawarcia małżeństwa.

Zakończenie.

Przygotowanie do małżeństwa w diecezji pelplińskiej nawiązuje do wskazań Ojca Świętego Franciszka, w których podkreśla on znaczenie świadectwa małżonków i rodzin, zakorzenienie w procesie inicjacji chrześcijańskiej, doświadczenie uczestnictwa w żywym Kościele i pogłębiania różnych aspektów życia rodzinnego. W adhortacji apostolskiej *Amoris Laetitia* 207 czytamy: „zachęcam wspólnoty chrześcijańskie, by uznały, że towarzyszenie narzeczonym na drodze ich miłości jest dobrem dla nich samych”. Osoby zawierające małżeństwo mogą przyczynić się do odnowy i ewangelizacji wspólnoty Kościoła. Niech więc zaangażowanie kapłanów i świeckich, szczególnie małżonków i katechetów posługujących w diecezji pelplińskiej przyczynia się do owocnego i dobrego przygotowania narzeczonych do sakramentu małżeństwa.

Instrukcja przygotowania do zawarcia małżeństwa dotyczy osób ochrzczonych, dla których związek małżeński jest sakramentem, jak i osób nieochrzczonych, które zawierają małżeństwo z osobą wyznania rzymskokatolickiego.

Pomocą w realizacji wskazań Instrukcji są formularze *Przygotowanie do zawarcia małżeństwa sakramentalnego w diecezji pelplińskiej* oraz *Spowiedź przedślubna*. Należy posługiwać się wyłącznie oryginalnymi drukami, które są dostępne w Kurii Diecezji Pelplińskiej.